
Övergången till RDA i Sverige

Katarina Synnermark (RDA-redaktionen)
Fredrik Klingwall (XL-utveckling)

Innehåll

- Kort om RDA
- Bakgrund till den svenska RDA-övergången
- Nuvarande status för RDA i Sverige
- Vad händer framöver?
- Nya Libris, Bibframe
- Utmaningar

Kort om RDA

- **Katalogiseringsstandard som ersatt AACR2**
- **RDA innehåller dataelement, riktlinjer och instruktioner för att skapa välformulerade metadata**
- **Bygger på IFLA:s modeller FRBR (Functional Requirements for Bibliographic Data), FRAD (Functional Requirements for Authority Data), FRSAD (Functional Requirements for Subject Authority Data) och principer för länkad data**
- **Utvecklingen av RDA leds av RSC (RDA Steering Committee)**
- **RDA är samlat i ett webbaserat verktyg - RDA Toolkit**

Bakgrund till RDA-övergången i Sverige

2012: Beslut av riksbibliotekarien att gå över till RDA

Varför?

- RDA används av fler och fler bibliotek
- RDA bygger på internationellt erkända koncept, vokabulär och principer, t.ex. FRBR.
- RDA är bättre anpassat till webbens standarder och strukturer
- KRS bygger på AACR2 som inte uppdateras längre

RDA-projektet

2014: RDA-projektet startar

Projektets uppgifter var:

- Kartlägga svensk katalogiseringspraxis (AACR2/KRS, IASA)
- Studera existerande RDA-praxis i RDA Toolkit: British Library (BL), Library of Congress (LC), det tyskspråkiga området (D-A-C-H AWR), Music Libraries Association (MLA)
- Föreslå svensk praxis för RDA i Libris och SMDB
- Informera om och utbilda i RDA
- Publicera katalogiseringsanvisningar på KB:s webbplats

Övergång till RDA i existerande databasformat

- MARC21 (Libris)
- SMDB

Nuvarande status för RDA i Sverige

- RDA-projektet avslutades i december 2016
- RDA-redaktionen startade i januari 2017
- KB gick över till RDA i februari 2017
- Några Librisbibliotek har gått över under året, några är på gång
- Nationell RDA-kommitté

Dokumentation om RDA på svenska

- Svensk praxis för RDA finns i RDA Toolkit (Kungliga biblioteket Svensk Praxis, KBSP)
- Anvisningar för katalogisering (RDA)
<http://www.kb.se/rdakatalogisering/>
- Utbildningsmaterial (6 filmade presentationer)
- Ordlista (=Glossary) – 2015 års version
- Svenska termer i RDA Registry: RDA Element Sets och Value Vocabularies
<http://www.rdaregistry.info/>

men

RDA Toolkit kommer inte att översättas till svenska i sin helhet

IFLA LRM (Library Reference Model)

- Ersätter FRBR, FRAD, FRSAD
- Konceptuell modell för att beskriva det bibliografiska universumet
- Antogs av IFLA i augusti 2017
- Modell som ska fungera som grund för att bygga katalogiseringsregler på
- Utvecklad i enlighet med principerna för den semantiska webben
- Den finns här:
<https://www.ifla.org/files/assets/cataloguing/frbr-lrm/ifla-lrm-august-2017.pdf>

Toolkit byggs om (3R Project, RDA Toolkit Restructure and Redesign Project):

- Anpassas till IFLA LRM
- Omstrukturering av innehåll och arbetsprocesser
- Nytt gränssnitt, enklare att använda

Klart sommaren 2018 (förhoppningsvis)

- **Nya entiteter införs**
- **”Resurs” ersätts med specifik entitet från WEMI (Work, Expression, Manifestation, Item)**
- **Tydligare och mer strukturerade instruktioner för hur data ska anges, ”the 4-fold path” (ostrukturerad beskrivning, strukturerad beskrivning, identifikator, URI)**
- **Ger ökad flexibilitet - RDA ska fungera med både äldre format, som MARC, och med nyare format som bygger på länkad data.**

Nya entiteter i RDA

Nuvarande RDA-entiteter

Verk

Uttryck

Manifestation

Exemplar

Institution

Släkt

Person*

***får en annan definition i nya RDA**

Nya LRM-entiteter

Nomen

Agent

Kollektiv agent

Plats

Tidsspänn

Fyra metoder för hur data ska anges (the 4-fold path)

Tre av dessa redan representerade i RDA, dock ej på ett konsekvent sätt:

- Ostrukturerad beskrivning
- Strukturerad beskrivning
- Identifikator

Fjärde metoden nämns bara i nuvarande RDA

- URI för entiteten

Ostrukturerad

Anmärkningar, citat från olika källor och uppgifter överförda från manifestationen

- Mekanisk överföring
- Manipuleras enligt vissa regler (interpunktion, stora och små bokstäver etc.)
- Kan inte läsas av maskiner

Strukturerad

Exemepl: Utgivningsuppgifter:

- ”ta vad du ser” gäller för varje enskilt element
men
- ange elementen i en viss ordning

Identifikatorer och URI:er

Identifikatorer

- Lokalt unika, t.ex. ISSN och ISBN

URI (Uniform Resource Identifier)

- Unika på en global nivå

RDF (Resource Description Framework)

- Standard för datautbyte på den semantiska webben
- Data beskrivs som s.k. "triples"
- Varje "triple" är ett påstående i ordningen subjekt, predikat, objekt

Alice Munroe has language English

eller

<http://viaf.org/viaf/6894421>

<http://rdaregistry.info/Elements/a/P50102>

<http://id.loc.gov/vocabulary/languages/eng>

Beskrivning enligt RDF

En beskrivning eller en "post" består av en eller flera "triples" om samma subjekt

Exempel

Det här verket har titel **Gösta Berlings saga**

Det här verket har skapare **Selma Lagerlöf**

Beskrivning i RDA

En beskrivning kan innehålla påståenden som mixar värden, dvs. den innehålla både strängar och URI:er

Exempel

Verk 1	har skapare har skapare har skapare har skapare	Agent 2 "Selma Lagerlöf" "Lagerlöf, Selma, 1858-1940" "LagerlöfS40"
Agent 2	har namn	"Lagerlöf, Selma, 1858-1940"

Bibframe 2.0

Ett RDF-vokabulär framtaget av Library of Congress med målet att ersätta MARC21 och att:

- Göra bibliografisk information mer användbar och synlig.
- Tydligt differentiera mellan det konceptuella innehållet och fysiska/digitala manifestationer.
- Entydigt identifiera informationsentiteter såsom agenter.
- Tydliggöra relationer mellan dessa entiteter.

Bibframe 2 modellen

[Print](#) [Subscribe](#) [Share/Save](#) [Give Feedback](#)

BIBFRAME

b f: BIBFRAME

- [Home](#)
- [Frequently asked questions](#)
- [Webcasts & presentations](#)
- [Contact us](#)

Model & Vocabulary

- › [BIBFRAME model](#)
- › [BIBFRAME vocabulary](#)
 - › [Category view](#)
 - › [List view](#)
 - › [RDF View](#)
 - › [Extension list view](#)

Overview of the BIBFRAME 2.0 Model

April 21, 2016

BIBFRAME (Bibliographic Framework) is an initiative to evolve bibliographic description standards to a linked data model, in order to make bibliographic information more useful both within and outside the library community.

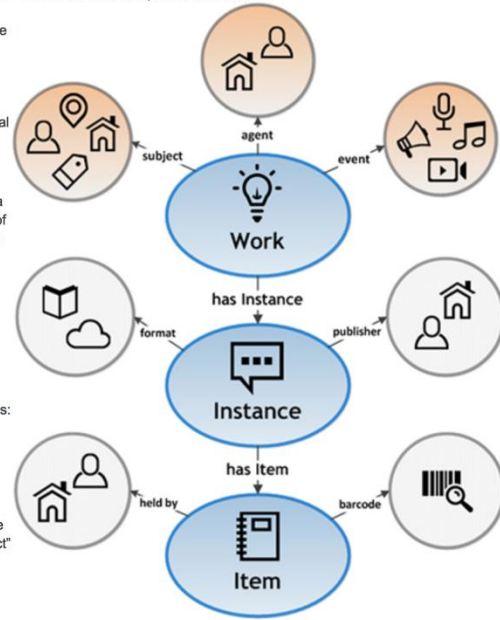
When a resource is cataloged -- a book, for example -- the resulting description includes information elements such as the author, what the book is about, various published forms, and information about copies of the book.

BIBFRAME 2.0 organizes this information into three core levels of abstraction: **Work**, **Instance**, and **Item**.

- **Work**. The highest level of abstraction, a Work, in the BIBFRAME context, reflects the conceptual essence of the cataloged resource: authors, languages, and what it is about (subjects).
- **Instance**. A Work may have one or more individual, material embodiments, for example, a particular published form. These are Instances of the Work. An Instance reflects information such as its publisher, place and date of publication, and format.
- **Item**. An item is an actual copy (physical or electronic) of an Instance. It reflects information such as its location (physical or virtual), shelf mark, and barcode.

BIBFRAME 2.0 further defines additional key concepts that have relationships to the core classes:

- **Agents**: Agents are people, organizations, jurisdictions, etc., associated with a Work or Instance through roles such as author, editor, artist, photographer, composer, illustrator, etc.
- **Subjects**: A Work might be "about" one or more concepts. Such a concept is said to be a "subject" of the Work. Concepts that may be subjects include topics, places, temporal expressions, events, works, instances, items, agents, etc.
- **Events**: Occurrences, the recording of which may be the content of a Work.


```
graph TD; Work((Work)) -- agent --> Agent((Agent)); Work -- subject --> Subject((Subject)); Work -- event --> Event((Event)); Work -- has Instance --> Instance((Instance)); Instance -- format --> Format((Format)); Instance -- publisher --> Publisher((Publisher)); Instance -- has Item --> Item((Item)); Item -- held by --> HeldBy((Held by)); Item -- barcode --> Barcode((Barcode));
```

Exempel uttryckt som data

Exemplet med Selma Lagerlöf:

```
<https://libris-qa.kb.se/qn247n18248vs58#it> a :Person ;  
    :familyName "Lagerlöf" ;  
    :givenName "Selma" ;
```

Agent

Skapad 22 apr 2005 13:09 av S | Ändrad 10 nov 2017 22:14 av okänd

[Adminmetadata](#) [Verktyg](#) [Ångra](#) [Avbryt](#) [Spara](#)

Person Lagerlöf, Selma		
https://libris-qa.kb.se/qn247n18248vs58#it		
Familjenamn	<input type="text" value="Lagerlöf"/>	
Förnamn	<input type="text" value="Selma"/>	
Samma sak som	http://dbpedia.org/resource/Selma_Lagerl%C3%B6f	
	resource/auth/254498	

Bibframe eller RDA i XL?

- **Bibframes vokabulär är inte knutet till några särskilda katalogiseringsregler**
- **Bibframe strävar mot enklare granularitet datamässigt och kommer inte vara ett specialiserat vokabulär utan mer en grund att bygga på**
- **I XL använder vi förutom Bibframe; bland annat RDA-vokabuläret, skos och schema.org som är vanliga vokabulär för data på webben.**

Utmaningar

- **MARC-formatet (konvertering och återkonvertering)**
- **Många saker är i rörelse samtidigt**
 - IFLA LRM
 - RDA
 - BIBFRAME
 - MARC
- **Viktigt att fokusera på vilka användarbehov som finns.**

All information om RDA i Sverige finns här: <http://www.kb.se/bibliotek/Metadata/RDA/>

RDA-redaktionen: rda@kb.se

All information om Nya Libris och XL finns här:

<http://www.kb.se/libris/Om-LIBRIS/Introduktion-till-nya-Libris-och-XL2/>

Librisbloggen:

<http://librisbloggen.kb.se/>